

Trauksmes cēlējiem īpašu aizsardzības likumu nesola

Trauksmes cēlēju aizsardzības jomā svarīgākais jautājums ir par saņemto ziņu šķirošanu, jo neesot grūti iebraukt vienā vai otrā grāvī

«Neraugoties uz dažādu organizāciju aicinājumiem, komisijas vairākums iestājās par to, ka trauksmes cēlēju aizsardzībai atsevišķs regulējums – likums – nav nepieciešams,» tā pēc sēdes atzina Zolitūdes traģēdijas parlamentārās izmeklēšanas komisijas priekšsēdētājs Ringolds Balodis. Viņš norādīja, ka par šo jautājumu kritisku viedokli paudis Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēdētājs Andris Jaunsleinis. «Protams, par šādu trauksmes cēlēju aizsardzības speciālo regulējumu iestājas *Delna* un citas organizācijas, tomēr tas būs jau politiķu verdikts,» tā uz jautājumu, vai trauksmes cēlēju aizsardzības jautājumā sekos arī kādas rekomendācijas un projekti, atbild R. Balodis. Viņš gan norādīja, ka šajā jautājumā diskusijas, visticamāk, turpināsies, jo jautājums par sabiedrisko drošību, tās apdraudējumu un tā novēršanu ir un būs aktuāls. Jāatgādina, ka trauksmes cēlēju aizsardzības

likumprojekta aizstāvji norāda, ka pasaulē daļa korupcijas un krāpniecības gadījumu tiek atklāti, pateicoties trauksmes cēlējiem, savukārt, ja ziņotājiem par šādiem gadījumiem neesot aizsardzības, tad paveroties atriebības iespējas (piemēram, atlaist no darba par ziņošanu par aploksņu algām, citāda veida ietekmēšanu). Komisijas priekšsēdētājs norādīja uz pašvaldību sniegto informāciju, ka visbiežāk tiek saņemtas sūdzības, kas saistītas ar blakusesošu nekustamo īpašumu īpašnieku savstarpēju izrēķināšanos, nevis ar būvniecības jomas drošības jautājumiem, turklāt visai bieži atbildīgo iestāžu pārbaužu rezultāti tiek izmantoti, lai panāktu sev vēlamu rezultātu.

Daudz jautājumu

Vairāki DB aptaujātie uzņēmēji ideju par trauksmes cēlēju aizsardzību uzskata par «zaļu», jo šajā jomā esot daudz jautājumu, uz kuriem nav atbilžu: «Kas būs tā iestāde, kura trauksmes cēlēju ziņojumus izskatīs? Vai vispirms tiks veikta kāda nekavējoša rīcība, vai arī vispirms sūdzība tiks izvērtēta un izpētīta? Vai vērtēs visas sūdzības, vai tikai tās, kuras būs saistītas ar valsti un pašvaldībām? Kas notiks ar «profesionālo» sūdzībnieku, it īpaši pilnmēness ietekmē, iesniegtiem iesniegumiem? Kas segs nepamatotas rīcības gadījumā radušos zaudējumus?» Jāņem

vērā, ka Krimināllikumā ir norma par apzināti nepatiesu ziņu sniegšanu, tomēr minēto iemeslu dēļ arī tika norādīts, ka par šādu ideju ir pārāgri spriest, kamēr nav zināmas detaļas.

Šķirošanas jautājumi

«Jautājums ir būtisks, un pret to arī nopietni ir jāizturas, izvērtējot gan visus iespējamus ieguvumus, gan arī nevēlamās blaknes,» situāciju vērtē a/s *Brīvais vilnis* valdes priekšsēdētājs Arnolds Babris. Viņaprāt, svarīgākais jautājums šajā trauksmes cēlēju lietā būs – kā «noiet pa ceļa vidu». «Abi grāvji ir bīstami un nevēlami. Viens – kad trauksmes cēlji ziņo par sabiedrību apdraudošām lietām un neviens viņiem nepievērš uzmanību, kā rezultātā «ziņotāji» neredz jēgu savai darbībai. Otrs – kad trauksmes cēlji sniedz ziņojumus un nekavējoties seko reakcija, tad zināmai kategorijai var rasties vēlme izmantot šo sistēmu ļaunprātīgi,» analizē A. Babris. Viņaprāt, vislielākā atbildība gulsies uz sūdzības saņēmējiem – lēmumu pieņēmējiem. «Ja būs sūdzība un nebūs reakcijas, tad būs jautājums, kāpēc nav bijusi adekvāta reakcija, un otrādi – ja pēc sūdzības sekos darbības un galu galā izrādīsies, ka sūdzība nav īsti pamatota vai adekvāta, tad būs pretējais jautājums – kāpēc vispirms rīkojās un tikai pēc tam vērtēja,» skaidro A. Babris.

Māris Ķirsons